

בנעליים וגרביים. שני זוגות נעליים נתנו מחגורתי עת יצאנו למצעדה המונית. שמונה מאות קילומטרים בשלגי ציפה, באוריה חוריתמברג. בתרבילי נשאתי רק מלבוש-לילה, גרביים, תחבושות וסבון. לוקטנו שני-עשר א.ף שבויים ומא-תיים גרמנים מזוינים שומרים עלינו. בבת אחת ח.ה. ההתמוט-טות. הסדרים נתפרעו, האוכלוסיה הכבושה חללה לצייט, אפילו ביחדות הגרמניות נתרופפה המשמעת. צעדנו בהרים המוש-גים. כבישי-הבקעת מלאו רכב אשר הריץ דיכיות מובסות כפרצה לפריצה, שופך מטעני לחל שלא ימלא כבר עולמיה. בוססו בשקד עד ברכיים. בגניני עד עינינו בידים מורמות, נעים ששה ביילי בכיים. בערב, בעוד הכל כורעים תחת משא-הגוף, הייתי מחליף גרביים, מכבס את הישנים, ממלא נעלי בקש ונועל יבשות. ביום היו הגרביים הרטובים מתייבשים על מתני מחתל לכיים, לבשתי לשינה את המלבוש השמור בתרמילי, דאגתי לנקיון בבגדי. מי שנפצע, החל פצעו וב מוגלה, היה צולע עד שרבץ לנוח. השומרים לא ירו בו. אף לא היה צורך. על התרחק הטור לא חש כבר הרובץ בכאב ובטרם תעבור שעה והוא בעולם שכור טוב, שכולו לבן כשלג בתולים.

בבקריום היו אנשים מקיצים ורגליהם תפוחות. גם הם נותרו במקום. נחפזנו ללכת. הגרמנים ביקשונו לא למהר כל כך, אך אנו החשנו צעד — מייל מדי שעה. שרנו בקול ינחר, אכלנו ממתת הצלב האדום שתמדי הגיעו, אב באחרון אם בחלקו, אך באו וסיפרו, כי אנו יש לנו לאן ללכת. אכלנו לעיני השומרים הרעבים, הקופאים בשמירה בלילה, עת אנו מתכווצים מאות מאות באורורה שנעוצה, בצריף-קורות, ביתן ישן או ליד ממתת הצלב האדום שתמדי הגיעו, דויטשלאנד אונטער אלעס, אונטער אונטער אלעס. מתוקה הנקמה מ-הנאוה בעצרת. ש ושה חדשים בסופות, שלמים, על-פני הקרח החלקק. בצ'כיה היו הנשים זורקות כבילות-מוון לתוך שורותינו. בהריבאירן ערש-החיה, הגיעו ראשונה אחרינו: איכה כרעה בבל. עם השלגים הכפשיים ירדנו לבקעת-הנקמה, שבויים המליכים שוביהם באספר. הרם כוסך. בחור, ונשתה להתחמם מעט. שני זוגות נעליים השארת מאחרי שורותינו. עור נעלתי עת ירדנו. מהשגעון לבקעה, נמלטו הקצינים הגבוהים. הלכנו ה,אה, מערבה, מבקשים מחור. מאימת הכפשיים המרופים כל חולקנו בין כפרי-הדרום, שם הוחלפו החיילים במשמר-הסער האזרחי. המתנו ימים מספר, אחר נטלנו את נשק של השומרים — מיני זקנים נכים שמסרוהו ברצון והסתלקו להם. כשהגיע אל הכפר סריג'ט דוידוביץ, מפקד כיתת-הסיור הסנקאית ש-בראש צבאות-פאטון, היה הכל כוכך קראת באו: הנשק מוחרם, בתי-הנאצים מסומנים, ואר-הכפר במאסר. דויטש-שלאנד קאפוט, — אמרה לי בת-האכר, שם בליתי לילות. צחקתי — טובה נקמה עם מיטת-זוג ססנייה צחורים.

בבוקר הקיצוני לקול-יריות. חטפתי את הרובה, זינקתי בעד החלון. היריות היו קטועות, בודדות, צבובות כמעט. "ראית את המתנה?" — שאל הסריג'ט — "ראית את היתר דים?" חולית-סיור גילתה אותו. זנוח מאדם, שעריו פרו-צים, אך אין מי שיזנח לחוף ולו לתור אחרי פת-לחם. "ידעת?" — שאל הסריג'ט. "לא, שגריריות. ידעת?" — שאל. "לא, אני... יריות." "ידעת?" "כן, סיפרו ש...". "מדוע שחקת?" אין תשובה. אש, אספנו איש איש את נערות, מאתיים ממבחר בנות-הכפר, והלכנו למתנה. מאין בגדים שם, מסרו המאתיים את בגדיהן. רחצו את הגיסיסים, הדיחו ה-שומאה שאחזה בכל. מווג כוסיט נוספת ואספר לך את ה-איום בסיפורים. בחורים טובים היינו. עמדנו בכל, אף במצעד-המוות, אולם היינו פלשתינאים והסריג'ט אף הוא בשם דוידוביץ נקרא. אפשר ולא היה הדבר מחתש א'מלא נדד קצנו לבגדיהן של מיטב-בנות-הכפר לכסות מערומיהם של אססיים. הנערות הדיחו רצפות, שספו המחאות, בישלו, פרקו קורות מן הגדר, היפות והטובות בכפר איש איש מאתנו ידע אחת מהן. עד ערב נוקה הכל, משמר הופקד על המקום ואנו יצאנו, מאתיים פלשתינאים חמושים ומאתיים נערות

חשופות-ש. מווג, הרם באחת, ואספר לך מעשה-שבכל-יום בגרמניה חו-תהסדר. לחיי, לחיי המעשים-שבכל-יום, שלעת ערב, על שפת הירד המליך מהמתנה לכפר. עם בוקר, בצלצל פעמון-הכנסיה אות-אזעקה צבאי, בהתכנס הכפר אל הככר הגדולה, צעדנו פנימה. ארבע-מאות היינו שם ואולי מעט פחות, פחות בכדי כמה מאת כדור וכדי כמה עשרות מה-נאות בצעירות-העמק. צוחקים היינו, כולנו, גועים בצחוק עוועים, גועים כעדר מנהל למים. צחוק רם ומתגלגל מפינו, צהוק חרישי ומחלחל מליה. השמעת על כפר אשר מרד בשלטונות הצבאיים? לא הרבה שרד מבנו, אך כמאה וחמישים צעירות שתו-הצחוק אינו נמחה מפניהן עולמית, הן שרדו.

טובה הנקמה, טובה מיטה צחורת-סדינים וטוב מכל — היין המשכית. אותו יום החילתי שותה למען ירחוק לי מעקת-הזכרונות. באתי לקבוצ, הבטתי סביב. זיוה הרתה בשנייה. עגולה היתה ודומה, כי נחת לה בכך. "נכון שהיה ביניכם מהו?" — שאלה צעירה אחת, עת נחת בורועותי. "ביני ובין זיוה?" — תמהתי. זכרתי, כי אי-אז, בעולם ספוג ריחות-אספסת יומם וניחוח-פסל בלילה, לחשה לי עזרה שהומת-רגיים: "לא אשכח אותך". "ביני ובין זיוה גילך?" — תמהתי שוב. "ידעתי שלא נכון" — רשפה לך זיוה אוני. "ידעתי" הייתי מתבונן סביב. המשך נתפתח. שנים טובות היו שנות-המלחמה. הצעירות היו לאמהות, הילדות גדלו בליל-הכר, פחדתי לגשת אליהן — ילדות היו בלתי. ביקשו לכנס את הוותיקים, לשמוע מסיפורי-השבי שבפי. "לא" — אמרתי למזכיר — "אין טעם. אין מה לספר, האמן לי." ביום עבודתי, בערבים שבתי לשמוע מה מספרים החברים לחברים. הקשבת, גם הערתי פה ושם, ולענין. "ספר, איך קיבלת את ההצטיינות?" — לחצו בנאצים. "טוב" — אמרתי — "אספר." משהי, ואפשר אותה שחקרתי אודות זיוה, נלחצה אלי, אמרה: "ספר להם הכל, אל תתבייש." חייכו סביב: חיל עסקו בנערות. הניחו לו ויתפכ: "וג" רגליים, אינו חזות-הכל. "בדונקרק" — אמר — "זה היה בדונקרק, שככנו שנינו בין השיתים. אני וסיסטר לאו, ו-הפצעים נקובצים בחוף באלפיהם. מיליונים, ולכל אחד רי-סיסטר חיל, מאה פצועים היו בחוף וסיסטר לאו חבשה את רגלי הנקועה, אחזה בברך... לא, האמת היא שסיסטר לאו הגישה לי תחבושת ואני אחזתי בברך. היה שם קצין נאצי, צעיר יחיר ומתרברב, צרור אחד והוא איננו. הלכנו סיסטר לאו ואני, הלכנו ונשענים על הרובים. תוככים איש ברעותו ושוכחים, כי מלחמה סביב. וקפסין פארסון מהנייבי ראה אותנו והמליץ על שנינו יום אחד. ביום אחד פורסמו שמותינו בפקודת-היום המלכותית: דיסטנוגיושד סרבים אור" דר. כך היה זה."

"החברים לא היו כרוצים מספורך" — אמרה לי, עת שכבה בבוקר בבורעותי. "אמר לי את האמת: היה משהו בינך ובין סיסטר לאו? אני מתכוונת — אחרי דונקרק." "כן" — אמרתי — "אני רוצה להסתר ממך — היה בינינו משהו. הלכנו יחד לבארים, אני מבינה, היה זה בתקופת-הבליק, הפצצות אכזריות." אני מבינה. "אברה — איך היא היתה, יפה?" "יפה? לא יפה במיוחד, אבל... איך לאכר לך? זה מזור לגבי בחורה; היא היתה חזקה, גבר-תנית ממש. כשרצו הנאצים לטבע אותי, סיסטר לאו היתה זו שהצילתני." "אהבת אותה? מאוד?" "לא ידעתי להשיב. האמנם אהבתי את סיסטר לאו? "לא" — אמרתי — "אני הושב שלא אהבתי אותה." שככנו בשקט והיא שאלה: "הגד לי, זה נכון שהאנגליה, ובכלל נשים זרות, נמשכות מאחר יהודים?" "כן" — עניתי — "בהחלט. אה, הייתי מספר לך מאורע שארע לי ב"קרטום הוטל" באלכס. כן, הגויות אוהבות יהודים. אפילו הגרמניות. בכפר אחד בדרום-גרמניה רכזו קבוצה גדולה של שבויים יהודים. בנות-הכפר השתגעו אחריהן. אפילו אחרי לכתנו נשארו עדיין בשגעון — צוחקות כל היום." "למה אתה מתכוונת?" "פשוט. האמיני לי... מה שמך, עליזה? כך היה זה. בילינו לילה ביער. מאתיים יהודים ומאתיים גרמניות. ואזו הן משועות אחרינו." "אתה צוחק? כן, אתה צוחק. אינך צריך לצחוק לשאלות." "לא, לא. האמיני לי... עליזה, אני פשוט נזכר בצחוק שלהן והוא דבק בי." "מדוע הן צחקו, אינני מבינה." "כן, עם כזה עליז. והוריהן דחקו לא הבינו את הברידה."

יצאתי לרעות את העדר. חשבת: אולי ייטב לי כך. הפע-מונים כקשקשים רכות, כבשים נעות בעצלתיהם, השמש מ-

סומרת למקומה. לפעמים הקדימה עליזה לגמור עבודתה והיתה יורדת אלי. יחד היינו חוזרים, נוהגים את העדר לפ-נינו. "אתה אוהב אותי?" — שאלה והסבה ענינה לצד הדרך. "את ילדה חמודה. עזיזה, את חמודה מכל שידעתי; אני שואל לי אחת תחתית." "אתה תשאר בקבוץ?" — "לא" — אמרתי — "אני נוסע." בערב נכנסתי לסדרן-העבודה: "מחר אני נוסע. מצטער מאוד." "אל תבוא אלי היום", — אמרתי לעליזה — "מחר אני נוסע. מבט שנפרד כן." שככנו כל-הלילה מחרישים. מקשיבים לקול הצרצר בעשב, אוזשת הרוח בעצים. בעשב כזה טוב למתוח את "אדולף הקופץ". מקץ שבוע לא יזכר דבר. העשב מתרומם, מסתיר את חוטי-המכ-שול. מה רב העש הלילה כאן, בקבוץ הבויד, לעומת השקט הנשתר ברחובות-לונדון סמוך לשעה שתיים אחרי חצות. כל צעד משמיע עשרות הדים רועמים. אף הטלת גופה לנהר נמשכת עת רבה, אם רצונך כי לא יישמע דבר. הבה נריק את הבקבוק ונשתה לחיים. לחיי הנערות שאינן יודעות את לב-הגבר.

יש נמצא חדר, עבודה, לקנות בגדים, הירחים חולפים בחפזן. מארעות מוורים החרשו סביב. גויות אנגליות נפלו ברעש, אש לא טרח להרימן, אפילו. אחר חזרו ובאו מארעות בוררים יותר. שוב היו הגויות יהודיות, התייבצ-תי לקיאה, קב שתי חבורות לעין ומחלקה לפיקוד. היינו בדרום. במחנה צירופים-ואהלים על חל מדוקה, ממנו נראה המישור עד לים מכאן ועד להרים מכאן. קיימנו פס-רולים, מאבנים, שמירת-קר-המים, לוי-שרות. דרך-החיים משונה לכך. משתוקפים אתם, כמוכם כפריסונים: יחידות קטנות, נאות מכל מחלקת-קומנדו; משתוקפים אתם, איטית תשובתכם מהגבתו של רג'ימנט אנגלי. עמדנו פעם בחוף כפר, שיירה ארוכה, ומכל בקת-חמר רובה יורה. פרצתי עם הבחורים את הבקתה שמלפנינו, חיסלנו את דריה עד אחד. השיירה נחלצה ונעה. אב' אני קבלתי נויפה ואוהרה. נשלחנו להסיר בנין-אבן גדול שעמד על אס-הדרך. הבחורים זחלו חרישית כנחשי-לילה, כלויטנט המטיל גויה לתוך התימזה. פוצצנו את הבית על יושביו ללא פגיעה באנשינו, זכיתי לשבחים תהיה מה בין בית ויושבו לבקתת-חמר ודיריה. אחר היתה המלחמה למלחמה ממש ורוחו לי מעט. הרחמתי מכושים כבדים, טריות-של-פרס והיינו מתחפרים כבת-גילי-מערך-הגנתי. "חפרפרות" קראו לנו, על דרך הלעג. עד שהגיעו התותחים. מזו נקראנו "החפרפרות" על דרך ה-כבוד היראה. היתה זו המחלקה האחת בכל הגדוד שיצא מהרעשה ודמות מת-קה לה. לאחר שככנו את שני חללינו, ניגש אלי אחד המרטנים-תמיד, הושיט ידו ואמר: "תודה." אחריים, שלא כרו לעצמם חפירות בעודם חיים, חפרו עתה עשרה קברים למחלקה תריסר. מיהו חייב היה להגיע למושב המנותק, לחלץ ילדים, נשים ופצועים. אמרתי: "בחורים, אתם מוכנים לנסוע? אני אסע במכונית הראשונה." "נה" אמר מיהו: "מוקשים" אמרתי: "אסע בראשונה." "טוב" — השיבו — "כשנחזור, נקבל שלושה ימים?" "כן". "אבר לי המגד." יצאנו בלילה, שלושה איש, אש, שורות המוקשים שבין הנבעות. שככתי לארץ, חפרתי בסכין סביב-המוקש, מתחת לו, מלמעלה המוקש היה ללא נפץ. מיהו שכת להכניסו. חיפשו מוקש אחד. חפרתי מסביב, מלמס, מעליו. אין נפץ. שדה שלם בלי נפצים. החזרנו את המוקשים לבורותיהם. כיסנו בעפר, זרנו חול ושבנו לבסיס. ישנו עד שכיסו צללי-גבעה את שכנתה ועלינו במכוניות. קדימה, הדרנו בקו ישר, דרך השדה היקוש בצפופות. הגענו בחשאי, רק סוללה אחת הריחה משהו וקרעה את האופק בברקים חדים.

הבחורים יצאו מרוצים. קנינו שם ושלושה ימי-חופשה. מאז קראו לנו מחלקת-החולדות. ביום רובצים באדמה, כי לילה מתגבים ללול, לחסוף ביצה או אפרוח. יצאנו לפשיטה הגדולה. שלב ראשון — שחורו בירת-הנגב. "חיללים" — אמרתי — "יש לנו עשרים וארבע שעות. לאחר-כן עלינו לצאת לפעולה. מה מעדיפים אתם: שינה טובה או חופשה במושבה?" "חופשה" — אמרו. "וגם, ש"א יחזור...". החיילים הגיעו לאשיהם. נסענו למושב, כבשנו בית-קפה במרכזה, אמרנו לאכסנאי: "הנה מוונות. ערוך את השולחן כיד אכסנאי לחיילים." שככנו על הרצפה, ארוזים בשמי-כותנו, ממתינים לארוחה. התנמנמו כשנפרצה הדלת. הוולקן אורות, קולות קראו, "לקום!" "לקום!" מצמצנו אל האור, שאלנו מיושבים: "מוכן כבר?" השוטרים בעטו בישנים, משכנו בצחארון: "לקום! להצדיע!" מיהו זעק פתאום וקול קרא: "הם מכים את שימיו!" הוא נפצע בפיפוליהבטן

נערה בקיבוץ. שחזות הרגליים... אחות אוסטרליה גברתנית וחסונה... פולניה צעירה, צחה מחלב, מתוקה נדבש... אשתו של קצין הס.ס. כדבתא נשכנית היתה, צעירה מבעלה ותאוותנית... בת-הדוד, רק מקץ מחצית השבוע היתה לאשה..."